

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2019/790**zo 17. apríla 2019****o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom na digitálnom jednotnom trhu
a o zmene smerníc 96/9/ES a 2001/29/ES****(Text s významom pre EHP)**

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 53 ods. 1 a články 62 a 114,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov ⁽²⁾,konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽³⁾,

keďže:

- (1) Zmluvou o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“) sa stanovuje vytvorenie vnútorného trhu a ustanovenie systému, ktorý zabezpečuje, aby na vnútornom trhu nedochádzalo k narušeniu hospodárskej súťaže. Ďalšie zosúladenie právnych predpisov členských štátov o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom by malo prispievať k dosahovaniu týchto cieľov.
- (2) Smernice, ktoré boli prijaté v oblasti autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom, prispievajú k fungovaniu vnútorného trhu, poskytujú nositeľom práv vysokú úroveň ochrany, uľahčujú vysporiadanie práv a vytvárajú rámec, v ktorom sa môžu využívať diela a iné predmety ochrany. Uvedený zosúladený právny rámec prispieva k správne fungovaniu vnútorného trhu a stimuluje inovácie, tvorivosť, investície a výrobu nového obsahu, a to aj v digitálnom prostredí, s cieľom zabrániť roztrieštenosti vnútorného trhu. Ochrana, ktorú poskytuje uvedený právny rámec, tiež prispieva k cieľu Únie rešpektovať a podporovať kultúrnu rozmanitosť a zároveň zdôrazňovať význam spoločného európskeho kultúrneho dedičstva. V článku 167 ods. 4 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa vyžaduje, aby Únia pri svojej činnosti zohľadňovala kultúrne aspekty.
- (3) Rýchly technologický rozvoj naďalej mení spôsob, akým sa diela a iné predmety ochrany vyrábajú, produkujú, distribuujú a využívajú. Stále sa objavujú nové obchodné modely a nové subjekty. Príslušné právne predpisy musia obstáť aj v budúcnosti, aby neobmedzovali technologický rozvoj. Ciele a zásady stanovené rámcom Únie pre autorské práva sú naďalej platné. Pretrváva však právna neistota nositeľov práv, ako aj používateľov, pokiaľ ide o niektoré spôsoby použitia vrátane cezhraničných používaní diel a iných predmetov ochrany v digitálnom prostredí. Ako sa uvádza v oznámení Komisie z 9. decembra 2015 s názvom „Kroky smerom k modernému, európskejšiemu rámcu autorských práv“, v niektorých oblastiach je potrebné prispôbiť a doplniť existujúci rámec Únie, ktorým sa upravujú autorské práva, pri súčasnom zachovaní vysokej miery ochrany autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom. Touto smernicou sa stanovujú pravidlá na prispôbenie niektorých výnimiek a obmedzení autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom digitálnemu a cezhraničnému prostrediu, ako aj opatrenia na uľahčenie niektorých postupov udeľovania licencií, okrem iného predovšetkým pokiaľ ide o šírenie obchodne nedostupných diel a iných predmetov ochrany a online dostupnosť audiovizuálnych diel na platformách videa na požiadanie s cieľom zabezpečiť širší prístup k obsahu. Obsahuje aj pravidlá na uľahčenie využívania voľných diel. V záujme dosiahnutia dobre fungujúceho a spravodlivého trhu

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 125, 21.4.2017, s. 27.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 207, 30.6.2017, s. 80.

⁽³⁾ Pozícia Európskeho parlamentu z 26. marca 2019 (zatiaľ neuvverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 15. apríla 2019.

autorských práv by sa mali zaviesť aj pravidlá týkajúce sa práv na publikácie používania diel alebo iných predmetov ochrany poskytovateľmi online služieb, ktorí uchovávajú a sprístupňujú obsah nahratý používateľmi, transparentnosti zmlúv autorov a výkonných umelcov, odmeňovania autorov a výkonných umelcov, ako aj mechanizmu odvolania práv, ktoré autori a výkonní umelci previedli na výhradnom základe.

- (4) Táto smernica je založená na pravidlách stanovených v smerniciach, ktoré sa v tejto oblasti v súčasnosti uplatňujú, najmä v smerniciach Európskeho parlamentu a Rady 96/9/ES ⁽⁴⁾, 2000/31/ES ⁽⁵⁾, 2001/29/ES ⁽⁶⁾, 2006/115/ES ⁽⁷⁾, 2009/24/ES ⁽⁸⁾, 2012/28/EÚ ⁽⁹⁾ a 2014/26/EÚ ⁽¹⁰⁾ a dopĺňa ich.
- (5) V oblasti výskumu, inovácií, vzdelávania a zachovávanie kultúrneho dedičstva umožňujú digitálne technológie nové typy použitia, ktoré nie sú jasne zahrnuté v existujúcich pravidlách Únie týkajúcich sa výnimiek a obmedzení. Okrem toho by mohol mať dobrovoľný charakter výnimiek a obmedzení stanovených v smerniciach 96/9/ES, 2001/29/ES a 2009/24/ES v uvedených oblastiach nepriaznivý vplyv na fungovanie vnútorného trhu. To je obzvlášť dôležité v prípade cezhraničného použitia, ktoré má v digitálnom prostredí čoraz väčší význam. Preto by sa vzhľadom na tieto nové spôsoby použitia mali prehodnotiť existujúce výnimky a obmedzenia v práve Únie, ktoré sú relevantné z hľadiska vedeckého výskumu, inovácií, vyučovania a zachovávanie kultúrneho dedičstva. Mali by sa zaviesť povinné výnimky alebo obmedzenia pre používanie technológií vyťažovania textov a dát, na účely názornej ukážky pri výučbe v digitálnom prostredí a na zachovávanie kultúrneho dedičstva. Existujúce výnimky a obmedzenia v práve Únie by sa mali aj naďalej uplatňovať, a to aj na činnosti vyťažovania textov a dát, vzdelávania a činnosti spojené so zachovávaním kultúrneho dedičstva, pokiaľ neobmedzujú rozsah pôsobnosti povinných výnimiek alebo obmedzení stanovených v tejto smernici, ktorú musia členské štáty zaviesť do svojho vnútroštátneho práva. Smernice 96/9/ES a 2001/29/ES by sa mali preto zmeniť.
- (6) Účelom výnimiek a obmedzení stanovených v tejto smernici je dosiahnuť spravodlivú rovnováhu medzi právami a záujmami autorov a iných nositeľov práv na jednej strane a používateľov na strane druhej. Môžu sa uplatňovať iba v niektorých osobitných prípadoch, pri ktorých nedochádza k rozporu s bežným využívaním diel alebo iných predmetov ochrany a ktoré neodôvodnene nepoškodzujú oprávnené záujmy nositeľov práv.
- (7) Ochrana technologických opatrení stanovených v smernici 2001/29/ES je aj naďalej nevyhnutná na zabezpečenie ochrany a účinného vykonávania práv, ktoré autorom a ostatným nositeľom práv priznáva právo Únie. Takáto ochrana by sa mala zachovať a zároveň by sa malo zabezpečiť, aby použitie technologických opatrení nebránilo využívaniu výnimiek a obmedzení stanovených v tejto smernici. Nositelia práv by mali mať možnosť zabezpečiť to prostredníctvom dobrovoľných opatrení. Mali by mať aj naďalej možnosť zvoliť si vhodné prostriedky, ktorými umožnia príjemcom týchto výnimiek a obmedzení stanovených v tejto smernici ich využitie. Pri absencii dobrovoľných opatrení by mali členské štáty prijať primerané opatrenia v súlade s článkom 6 ods. 4 prvým pododsekom smernice 2001/29/ES, a to aj v prípade sprístupňovania diel alebo iných predmetov ochrany verejnosti prostredníctvom služieb na požiadanie.
- (8) Nové technológie umožňujú automatizovanú výpočtovú analýzu informácií v digitálnej forme, ako napríklad text, zvuk, obraz alebo údaje, vo všeobecnosti známu ako vyťažovanie textov a dát. Vyťažovanie textov a dát umožňuje spracúvať veľké množstvo informácií s cieľom získať nové vedomosti a objavovať nové trendy. Technológie vyťažovania textov a dát sú rozšírené v celom digitálnom hospodárstve, avšak vyťažovanie textov a dát sa vo všeobecnosti považuje za prospešné najmä pre výskumné spoločenstvo, a tak podporuje inovácie.

⁽⁴⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 96/9/ES z 11. marca 1996 o právnej ochrane databáz (Ú. v. ES L 77, 27.3.1996, s. 20).

⁽⁵⁾ Smernica 2000/31/ES Európskeho parlamentu a Rady z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (smernica o elektronickom obchode) (Ú. v. ES L 178, 17.7.2000, s. 1).

⁽⁶⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, 22.6.2001, s. 10).

⁽⁷⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/115/ES z 12. decembra 2006 o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva (Ú. v. EÚ L 376, 27.12.2006, s. 28).

⁽⁸⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/24/ES z 23. apríla 2009 o právnej ochrane počítačových programov (Ú. v. EÚ L 111, 5.5.2009, s. 16).

⁽⁹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/28/EÚ z 25. októbra 2012 o určitých povolených spôsoboch použitia osirelých diel (Ú. v. EÚ L 299, 27.10.2012, s. 5).

⁽¹⁰⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/26/EÚ z 26. februára 2014 o kolektívnej správe autorských práv a práv súvisiacich s autorským právom a o poskytovaní multiteritoriálnych licencií na práva na hudobné diela na online využívanie na vnútornom trhu (Ú. v. EÚ L 84, 20.3.2014, s. 72).

Takéto technológie sú prospešné pre univerzity a iné výskumné organizácie, ako aj pre inštitúcie správy kultúrneho dedičstva, keďže by sa mohli v rámci svojich hlavných činností tiež venovať výskumu. Takéto organizácie a inštitúcie však v Únii čelia právnej neistote, pokiaľ ide o rozsah, v akom môžu vykonávať vyťažovanie textov a dát z obsahu. V niektorých prípadoch môže vyťažovanie textov a dát zahŕňať akty chránené autorským právom, a/alebo databázovým právom *sui generis*, najmä rozmnožovanie diel alebo iných predmetov ochrany a/alebo extrakciu obsahu z databázy, k čomu dochádza napríklad pri normalizácii údajov v rámci postupu vyťažovania textov a dát. Ak neexistuje žiadna uplatniteľná výnimka alebo obmedzenie, od nositeľov práv sa vyžaduje udelenie súhlasu na takéto úkony.

- (9) Vyťažovanie textov a dát sa môže vykonávať aj vo vzťahu k faktom alebo údajom, ktoré nie sú chránené autorským právom, a v takýchto prípadoch nie je potrebný žiadny súhlas podľa autorského práva. V niektorých prípadoch vyťažovania textov a dát zase nemusí dochádzať k vyhotoveniu rozmnoženiny diela, prípadne sa na rozmnoženiny vzťahuje povinná výnimka pre dočasné vyhotovenie rozmnoženiny diela stanovená v článku 5 ods. 1 smernice 2001/29/ES, ktorá by sa mala aj naďalej uplatňovať na postupy vyťažovania textov a dát, ktoré nezahŕňajú zhotovovanie rozmnoženín nad rámec rozsahu pôsobnosti uvedenej výnimky.
- (10) V práve Únie sú stanovené určité výnimky a obmedzenia vzťahujúce sa na použitie na vedecko-výskumné účely, ktoré sa môžu vzťahovať na úkony vyťažovania textov a dát. Tieto výnimky a obmedzenia sú však nepovinné a nie sú v plnej miere prispôbené používaniu technológií vo vedeckom výskume. Okrem toho v prípadoch, keď výskumní pracovníci majú legálny prístup k obsahu, napríklad na základe predplatenia publikácií alebo povolenia na slobodný prístup, by mohlo byť v podmienkach povolení vyťažovanie textov a dát vylúčené. Vzhľadom na to, že výskum sa čoraz viac vykonáva za pomoci digitálnych technológií, existuje riziko, že konkurenčné postavenie Únie ako výskumnej oblasti utrpí, pokiaľ sa nepodniknú kroky na odstránenie právnej neistoty, pokiaľ ide o vyťažovanie textov a dát.
- (11) Právnu neistotu, pokiaľ ide o vyťažovanie textov a dát, je potrebné riešiť stanovením povinnej výnimky pre univerzity a iné výskumné organizácie, ako aj inštitúcie správy kultúrneho dedičstva z výhradného práva na rozmnožovanie, ako aj z práva zakázať extrakciu z databázy. V súlade s existujúcou výskumnou politikou Únie, ktorá nabáda univerzity a výskumné inštitúcie, aby spolupracovali so súkromným sektorom, by sa mali takéto výnimky vzťahovať aj na výskumné organizácie, ktoré svoje výskumné činnosti vykonávajú v rámci verejno-súkromných partnerstiev. Hoci výskumné organizácie a inštitúcie správy kultúrneho dedičstva by mali zostať príjemcami uvedenej výnimky, mali by mať tiež možnosť spoľahnúť sa na svojich súkromných partnerov na účely vyťažovania textov a dát, a to aj prostredníctvom využitia ich technologických nástrojov.
- (12) Výskumné organizácie v celej Únii zahŕňajú široké spektrum subjektov, ktorých primárnym cieľom je vykonávať vedecký výskum alebo ho vykonávať spolu s poskytovaním vzdelávacích služieb. Pojem „vedecký výskum“ v zmysle tejto smernice by sa mal chápať tak, že sa vzťahuje na prírodné aj humanitné vedy. Z dôvodu rôznorodosti takýchto subjektov je dôležité spoločné porozumenie toho, kto sú výskumné organizácie. Okrem univerzít alebo iných inštitúcií vysokoškolského vzdelávania a ich knižníc by k nim mali patriť aj subjekty ako výskumné ústavy a nemocnice vykonávajúce výskum. Napriek rozdielnym právnym formám a štruktúram majú výskumné organizácie v členských štátoch vo všeobecnosti spoločné to, že konajú buď na neziskovom základe alebo vo verejnom záujme uznanom štátom. Takéto poslanie vo verejnom záujme by mohlo byť napríklad vyjadrené prostredníctvom financovania z verejných prostriedkov alebo ustanovení vo vnútroštátnych právnych predpisoch alebo verejných zákazkách. Za výskumné organizácie na účely tejto smernice by sa naopak nemali považovať organizácie, na ktoré majú obchodné podniky rozhodujúci vplyv, ktorý takýmto podnikom umožňuje vykonávať kontrolu v dôsledku štruktúrnych faktorov, napríklad prostredníctvom ich postavenia ako akcionár alebo člen, čo by mohlo mať za následok prednostný prístup k výsledkom výskumu.
- (13) Pod inštitúciami správy kultúrneho dedičstva by sa mali chápať verejne prístupné knižnice a múzeá bez ohľadu na druh diel alebo iných predmetov ochrany, ktoré majú vo svojich stálych zbierkach, ako aj archívy a ústavy filmového alebo zvukového dedičstva. Mali by sa pod nimi chápať, okrem iného, aj národné knižnice a národné archívy a, pokiaľ ide o ich archívy a verejne prístupné knižnice, vzdelávacie zariadenia, výskumné organizácie a verejnoprávni vysielatelia.

- (14) Na výskumné organizácie a inštitúcie správy kultúrneho dedičstva vrátane osôb, ktoré sú k nim pridružené, by sa mala vzťahovať výnimka týkajúca sa vyťažovania textov a dát, pokiaľ ide o obsah, ku ktorému majú zákonný prístup. Zákonný prístup by sa mal chápať tak, že sa vzťahuje na prístup k obsahu na základe politiky otvoreného prístupu alebo prostredníctvom zmluvných dohôd medzi nositeľmi práv a výskumnými organizáciami alebo inštitúciami správy kultúrneho dedičstva, ako je predplatné, alebo prostredníctvom iných zákonných prostriedkov. Napríklad v prípade predplatného, ktoré si zaplatia výskumné organizácie alebo inštitúcie správy kultúrneho dedičstva, platí, že osoby, ktoré sú k nim pridružené a na ktoré sa vzťahuje uvedené predplatné by sa mali považovať za majúce zákonný prístup. Zákonný prístup by mal zahŕňať aj prístup k obsahu, ktorý je voľne dostupný online.
- (15) V určitých prípadoch, napríklad pri následnom overovaní výsledkov vedeckého výskumu, by mohla nastať situácia, že výskumné organizácie alebo inštitúcie správy kultúrneho dedičstva potrebujú uchovať rozmnoženiny, ktoré vyhotovili na základe výnimky na účely vyťažovania textov a dát. V takýchto prípadoch by sa rozmnoženiny mali uchovávať v bezpečnom prostredí. Členské štáty by mali mať možnosť rozhodovať na vnútroštátnej úrovni a po diskusiách s príslušnými zainteresovanými stranami o ďalších konkrétnych opatreniach na uchovávanie rozmnoženín vrátane možnosti vymenovať dôveryhodné orgány na účely uchovávania týchto rozmnoženín. S cieľom zabrániť neprimeranému obmedzeniu uplatňovania výnimky by takéto opatrenia mali byť primerané a obmedzené na to, čo je potrebné na uchovanie rozmnoženín bezpečným spôsobom, a na zabránenie nepovoleným spôsobom použitia. Na spôsoby použitia na účely vedeckého výskumu, ktoré sú iné ako vyťažovanie textov a dát, napríklad na vedecké partnerské preskúmanie a spoločný výskum, by sa mala v náležitých prípadoch aj naďalej vzťahovať výnimka alebo obmedzenie stanovené v článku 5 ods. 3 písm. a) smernice 2001/29/ES.
- (16) Vzhľadom na potenciálne vysoký počet žiadostí o prístup k ich dielam alebo iným predmetom ochrany a ich sťahovanie by mali mať nositelia práv možnosť uplatňovať opatrenia, ak existuje riziko ohrozenia bezpečnosti a integrity ich systémov alebo databáz. Takýmito opatreniami by sa mohlo napríklad zabezpečiť, aby k ich údajom mali prístup len osoby, ktoré majú zákonný prístup, a to aj prostredníctvom potvrdenia IP adresy alebo autentifikácie používateľa. Tieto opatrenia by mali byť aj naďalej primerané súvisiacim rizikám, nemali by prekračovať rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie cieľa zaistiť bezpečnosť a integritu systému, a nemali by oslabovať účinné uplatňovanie výnimky.
- (17) Vzhľadom na povahu a rozsah výnimky, ktorá je obmedzená na subjekty vykonávajúce vedecký výskum, by bola každá potenciálna ujma spôsobená nositeľom práv v dôsledku tejto výnimky minimálna. Členské štáty by preto nemali stanoviť náhradu pre nositeľov práv, pokiaľ ide o spôsoby použitia na základe výnimiek v prípade vyťažovania textov a dát zavedených touto smernicou.
- (18) Techniky vyťažovania textov a dát majú význam nielen v kontexte vedeckého výskumu; súkromné aj verejné subjekty ich v širokej miere používajú aj na analýzu veľkých objemov údajov v rôznych oblastiach života a na rôzne účely vrátane vládnych služieb, zložitých obchodných rozhodnutí a vývoja nových aplikácií alebo technológií. Nositelia práv by mali mať aj naďalej možnosť udeľovať licencie na spôsoby použitia svojich diel alebo iných predmetov ochrany, na ktoré sa nevzťahuje povinná výnimka stanovená v tejto smernici pre vyťažovanie textov a dát na vedecko-výskumné účely, a existujúce výnimky a obmedzenia stanovené v smernici 2001/29/ES. Zároveň by sa mala venovať pozornosť skutočnosti, že používatelia vyťažovania textov a dát by mohli čeliť právnej neistote v otázke toho, či na účely vyťažovania textov a dát možno vyhotoviť rozmnoženiny a vykonať extrakcie diel alebo iných predmetov ochrany, ku ktorým majú zákonný prístup, najmä ak rozmnoženiny a extrakcie vyhotovené na účely technického postupu nespĺňajú všetky podmienky existujúcej výnimky pre dočasné vyhotovenie rozmnoženiny diela stanovené v článku 5 ods. 1 smernice 2001/29/ES. S cieľom zabezpečiť väčšiu právnu istotu v takýchto prípadoch a podporiť inováciu aj v súkromnom sektore by táto smernica mala za určitých podmienok stanoviť výnimku alebo obmedzenie rozmnožovania a extrakcie diel alebo iných predmetov ochrany na účely vyťažovania textov a dát a umožniť uchovávanie rozmnoženín tak dlho, ako je to potrebné na účely vyťažovania uvedených textov a dát.

Táto výnimka alebo obmedzenie by sa mali uplatňovať len vtedy, keď má príjemca zákonný prístup k dielu alebo inému predmetu ochrany, a to aj v prípade, ak je sprístupnené verejnosti online, a pokiaľ si nositelia práv vhodným spôsobom nevyhradili práva na rozmnožovanie a extrakciu na účely vyťažovania textov a dát. V prípade obsahu, ktorý bol sprístupnený verejnosti online, by sa malo považovať za vhodné vyhradiť uvedené

práva len na základe používania strojovo čitateľných prostriedkov vrátane metaúdajov a podmienok webového sídla alebo služby. Vyhradenie práv na účely vyťažovania textov a dát by nemalo mať vplyv na iné spôsoby použitia. V iných prípadoch môže byť vhodné vyhradiť práva inými spôsobmi, napríklad zmluvnými dohodami alebo jednostranným vyhlásením. Nositelia práv by mali mať možnosť uplatňovať opatrenia, ktorými zabezpečia dodržiavanie svojich výhrad v tomto smere. Touto výnimkou alebo obmedzením by nemala byť dotknutá povinná výnimka pre vyťažovanie textov a dát na vedecko-výskumné účely stanovená v tejto smernici, ani existujúca výnimka pre dočasné vyhotovenie rozmnoženiny diela stanovená v článku 5 ods. 1 smernice 2001/29/ES.

- (19) V článku 5 ods. 3 písm. a) smernice 2001/29/ES sa umožňuje členským štátom zaviesť výnimku alebo obmedzenie práva rozmnožovania, verejného prenosu a sprístupňovania diel alebo iných predmetov ochrany verejnosti takým spôsobom, aby verejnosť k nim mala prístup z miesta a v čase, ktorí si sama zvolí na výhradný účel názornej ukážky pri výučbe. Okrem toho sa v článkoch 6 ods. 2 písm. b) a 9 písm. b) smernice 96/9/ES povoľuje používanie databázy a extrakcia podstatnej časti jej obsahu na účely názornej ukážky pri výučbe. Rozsah pôsobnosti týchto výnimiek alebo obmedzení pri ich uplatňovaní na digitálne spôsoby použitia je nejasný. Navyše nie je jasné, či by sa tieto výnimky alebo obmedzenia uplatňovali pri poskytovaní výučby online a na diaľku. Okrem toho súčasný právny rámec neumožňuje cezhraničný účinok. Táto situácia by mohla brániť rozvoju digitálne podporovaných vyučovacích činností a vzdelávania na diaľku. Preto je nevyhnutné zaviesť novú povinnú výnimku alebo obmedzenie s cieľom zabezpečiť, aby vzdelávacie zariadenia mali plnú právnu istotu pri používaní diel alebo iných predmetov ochrany v rámci digitálnych vyučovacích činností, a to online aj cezhranične.
- (20) Hoci sú programy vzdelávania na diaľku a cezhraničného vzdelávania najviac rozvinuté na úrovni vysokoškolského vzdelávania, digitálne nástroje a zdroje sa čoraz častejšie používajú na všetkých úrovniach vzdelávania, a to najmä s cieľom zlepšiť a obohatiť učenie. Z výnimky alebo obmedzenia stanoveného v tejto smernici by preto mali profitovať všetky vzdelávacie zariadenia uznané členským štátom vrátane tých, ktoré sú súčasťou primárneho, sekundárneho, odborného aj vysokoškolského vzdelávania. Mali by sa uplatňovať, len pokiaľ sú spôsoby použitia odôvodnené neobchodným účelom konkrétnej vyučovacej činnosti. Organizačná štruktúra a spôsoby financovania vzdelávacieho zariadenia by nemali byť rozhodujúcimi faktormi na určenie toho, či ide o činnosť neobchodnej povahy.
- (21) Výnimka alebo obmedzenie stanovené v tejto smernici na výhradný účel názornej ukážky pri výučbe by sa mali chápať tak, že sa vzťahujú na digitálne použitie diel alebo iných predmetov ochrany na podporu, obohatenie alebo doplnenie výučby, vrátane vzdelávacích činností. Distribúcia softvéru, ktorú umožňuje uvedená výnimka alebo obmedzenie, by sa mala obmedziť na digitálny prenos softvéru. Vo väčšine prípadov by preto pojem „názorná ukážka“ znamenal len použitie častí alebo pasáží diel, čo by nemalo nahrádzať nákup materiálov primárne určených pre vzdelávací trh. Členské štáty by pri uplatňovaní výnimky alebo obmedzenia mali mať naďalej voľnosť stanoviť pre rôzne druhy diel alebo iných predmetov ochrany vyváženým spôsobom časť diela alebo iného predmetu ochrany, ktorú možno použiť na výhradný účel názornej ukážky pri výučbe. Spôsoby použitia povolené na základe tejto výnimky alebo obmedzenia by sa mali chápať tak, že sa vzťahujú na osobitné potreby osôb so zdravotným postihnutím z hľadiska prístupnosti v kontexte názornej ukážky pri výučbe.
- (22) Diela alebo iné predmety ochrany by sa mali na základe výnimky alebo obmedzenia na výhradný účel názornej ukážky pri výučbe stanoveného v tejto smernici používať iba v súvislosti s vyučovacími a vzdelávacími činnosťami vykonávanými pod vedením vzdelávacích zariadení, a to aj počas skúšok alebo vyučovacích činností mimo priestorov vzdelávacích zariadení, napríklad v múzeách, knižniciach či v iných inštitúciách správy kultúrneho dedičstva, pričom by sa mali používať iba v rozsahu nevyhnutnom na účely takýchto činností. Výnimka alebo obmedzenie by sa mali vzťahovať jednak na použitie diel alebo iných predmetov ochrany v triedach alebo na iných miestach prostredníctvom digitálnych prostriedkov, napríklad elektronických tabúl alebo digitálnych zariadení, ktoré by mohli byť pripojené na internet, a jednak na použitie na diaľku prostredníctvom zabezpečeného elektronického prostredia, napríklad v kontexte online kurzov alebo prístupu k učebným materiálom dopĺňajúcim daný kurz. Zabezpečené elektronické prostredie by sa malo chápať ako digitálne vyučovacie a vzdelávacie prostredie, ku ktorému majú najmä na základe náležitého postupu autentifikácie, a to aj na základe hesla, vyhradený prístup len pedagogický personál vzdelávacieho zariadenia a žiaci alebo študenti zaradení do študijného programu.

- (23) Vo viacerých členských štátoch sú zavedené rôzne opatrenia na základe uplatňovania výnimky alebo obmedzenia stanoveného v smernici 2001/29/ES alebo na základe licenčných zmlúv upravujúcich ďalšie používanie s cieľom uľahčiť používanie diel a iných predmetov ochrany na vzdelávacie účely. Takéto opatrenia sú zvyčajne vypracované s prihliadnutím na potreby vzdelávacích inštitúcií a rozličných úrovní vzdelávania. Hoci je dôležité zosúladiť rozsah novej povinnej výnimky alebo obmedzenia vo vzťahu k digitálnym spôsobom použitia a k cezhraničným vyučujúcim činnostiam, opatrenia na jej vykonávanie sa však môžu líšiť od jedného členského štátu k druhému, pokiaľ nebudú obmedzovať účinné uplatňovanie výnimiek alebo obmedzení či cezhraničné spôsoby použitia. Členské štáty by napríklad mali mať aj naďalej možnosť vyžadovať, aby sa pri používaní diel alebo iných predmetov ochrany rešpektovali osobnostné práva autorov a výkonných umelcov. Členské štáty by tak mali mať možnosť využiť existujúce opatrenia ustanovené na vnútroštátnej úrovni. Členské štáty by sa najmä mohli rozhodnúť, že uplatňovanie výnimky alebo obmedzenia úplne alebo čiastočne podmienia dostupnosťou vhodných licencií, ktoré by sa vzťahovali prinajmenšom na tie isté spôsoby použitia ako tie, ktoré sú povolené na základe výnimky alebo obmedzenia.

Členské štáty by mali zabezpečiť, aby v prípade, že licencie len čiastočne pokrývajú spôsoby použitia povolené na základe výnimky alebo obmedzenia, všetky ostatné spôsoby použitia naďalej podliehali výnimke alebo obmedzeniu. Členské štáty by napríklad mohli využiť tento mechanizmus na uprednostnenie licencií na materiály, ktoré sú určené predovšetkým pre vzdelávací trh, alebo licencií na notový zápis. Na zamedzenie toho, aby možnosť podmieniť uplatnenie výnimky dostupnosťou licencií spôsobila právnu neistotu alebo administratívne zaťaženie pre vzdelávacie zariadenia, by členské štáty, ktoré si osvojili takýto prístup, mali prijať konkrétne opatrenia, aby sa zabezpečilo, že licenčné systémy umožňujúce digitálne použitie diel alebo iných predmetov ochrany na účely názornej ukážky pri výučbe budú ľahko dostupné a že vzdelávacie zariadenia budú vedieť o existencii takýchto licenčných systémov. Takéto licenčné systémy by mali vyhovovať potrebám vzdelávacích zariadení. Mohli by sa vypracovať aj informačné nástroje zamerané na zabezpečenie toho, aby boli existujúce licenčné systémy viditeľné. Takéto systémy by mohli byť založené napríklad na hromadných licenčných zmluvách alebo rozšírených hromadných licenčných zmluvách, aby sa tak predišlo tomu, že vzdelávacie zariadenia by museli individuálne rokovať s nositeľmi práv. Na zaručenie právnej istoty by mali členské štáty špecifikovať, za akých podmienok môže vzdelávacie zariadenie použiť diela chránené autorským právom alebo iné predmety ochrany na základe výnimky, a naopak, kedy by sa malo riadiť licenčným systémom.

- (24) Členské štáty by mali mať naďalej možnosť stanoviť, že nositelia práv dostanú primeranú náhradu odmeny za digitálne použitie ich diel alebo iných predmetov ochrany na základe výnimky alebo obmedzenia stanovených v tejto smernici na účely názornej ukážky pri výučbe. Pri určovaní výšky primeranej náhrady odmeny by sa mali náležite zohľadniť okrem iného vzdelávacie ciele členských štátov a ujma spôsobená nositeľom práv. Členské štáty, ktoré sa rozhodnú poskytovať primeranú náhradu odmeny, by mali podporovať využívanie systémov, ktoré nevytvárajú administratívnu záťaž pre vzdelávacie zariadenie.
- (25) Inštitúcie správy kultúrneho dedičstva sa podieľajú na zachovávaní svojich zbierok pre potreby budúcich generácií. Pri úkone zachovávania diela alebo iného predmetu ochrany v zbierke inštitúcie správy kultúrneho dedičstva by mohla byť potrebná rozmnoženina a následne súhlas od príslušných nositeľov práv. Digitálne technológie ponúkajú nové možnosti na zachovanie dedičstva uloženého v týchto zbierkach, ale prinášajú aj nové výzvy. Vzhľadom na uvedené nové výzvy je potrebné prispôsobiť existujúci právny rámec, a to poskytnutím povinnej výnimky týkajúcej sa práva na rozmnožovanie, aby tieto inštitúcie mohli takéto úkony zachovávania realizovať.
- (26) Existencia rozdielných prístupov členských štátov k úkonom rozmnožovania na účely zachovávania zo strany inštitúcií správy kultúrneho dedičstva znemožňujú cezhraničnú spoluprácu, spoločné využívanie prostriedkov zachovávania a zriaďovanie cezhraničných sietí zachovávania takýmito inštitúciami na vnútornom trhu, čo vedie k neefektívnemu využívaniu zdrojov. To môže mať negatívny vplyv na zachovávanie kultúrneho dedičstva.
- (27) Členské štáty by preto mali mať povinnosť stanoviť výnimku umožňujúcu inštitúciám správy kultúrneho dedičstva rozmnožovať diela a iné predmety ochrany, ktoré majú vo svojich stálych zbierkach, na účely zachovávania, napríklad s cieľom riešiť technologickú zastaranosť alebo zhoršenie stavu pôvodných podkladov alebo zaistiť takéto diela a iné predmety ochrany. Na základe takejto výnimky by malo byť možné zhotovovať rozmnoženiny s použitím vhodného nástroja, prostriedku či technológie zachovávania, v akomkoľvek formáte alebo na akomkoľvek nosiči, v požadovanom množstve, v ktoromkoľvek štádiu životnosti diela alebo iného

predmetu ochrany a v rozsahu potrebnom na účely zachovávanía. Úkony rozmnožovania zo strany inštitúcie správy kultúrneho dedičstva na iné účely než na zachovávanie diel a iných predmetov ochrany v ich stálych zbierkach by mali naďalej podliehať súhlasu od nositeľov práv, okrem prípadov, keď to povoľujú iné výnimky alebo obmedzenia stanovené v práve Únie.

- (28) Inštitúcie správy kultúrneho dedičstva nevyhnutne nedisponujú technickými prostriedkami alebo odbornými znalosťami na to, aby samy vykonávali úkony potrebné na zachovanie svojich zbierok, najmä v digitálnom prostredí, a preto by mohli na tento účel využiť pomoc iných kultúrnych inštitúcií a iných tretích strán. Na základe výnimky pre účely zachovávanía stanovenej v tejto smernici, by sa inštitúciám správy kultúrneho dedičstva malo umožniť, aby sa pri vyhotovovaní rozmnoženín spoľahli na tretie strany konajúce v ich mene a na ich zodpovednosť vrátane tých, ktoré majú sídlo v iných členských štátoch.
- (29) Na účely tejto smernice by sa diela a iné predmety ochrany mali považovať za diela a iné predmety ochrany v stálej zbierke inštitúcie správy kultúrneho dedičstva, ak táto inštitúcia vlastní alebo trvalo uchováva rozmnoženiny takýchto diel alebo iných predmetov ochrany, napríklad v dôsledku prevodu vlastníctva, licenčnej zmluvy, zákonných povinností odovzdať výtlačok alebo dohôd o trvalej úschove.
- (30) Inštitúcie správy kultúrneho dedičstva by mali mať možnosť využívať jasný rámec pre digitalizáciu a šírenie diel alebo iných predmetov ochrany, ktoré sa na účely tejto smernice považujú za obchodne nedostupné, a to aj cezhranične. Osobitné vlastnosti zbierok obchodne nedostupných diel alebo iných predmetov ochrany však spolu s množstvom diel a iných predmetov ochrany, ktoré sú súčasťou projektov hromadnej digitalizácie, spôsobujú, že získanie predchádzajúceho súhlasu od jednotlivých nositeľov práv môže byť veľmi náročné. Dôvodom môže byť napríklad vek diel alebo iných predmetov ochrany, ich obmedzená obchodná hodnota alebo skutočnosť, že nikdy neboli určené na obchodné využitie alebo nikdy neboli obchodne využívané. Preto je potrebné stanoviť opatrenia s cieľom uľahčiť určité spôsoby použitia obchodne nedostupných diel alebo iných predmetov ochrany, ktoré sa trvalo nachádzajú v zbierkach inštitúcií správy kultúrneho dedičstva.
- (31) Všetky členské štáty by mali mať zavedené právne mechanizmy, ktoré umožnia, aby sa licencie, ktoré príslušné a dostatočne reprezentatívne organizácie kolektívnej správy udeľujú organizáciám správy kultúrneho dedičstva na určité spôsoby použitia obchodne nedostupných diel alebo iných predmetov ochrany, vzťahovali aj na práva nositeľov práv, ktorí v tomto ohľade nepoverili zastupujúcu organizáciu kolektívnej správy. Podľa tejto smernice by malo byť možné, aby sa takéto licencie vzťahovali na všetky členské štáty.
- (32) Ustanovenia o hromadných licenčných zmluvách obchodne nedostupných diel alebo iných predmetov ochrany zavedených touto smernicou možno neposkytnú riešenie pre všetky prípady, v ktorých sa inštitúcie správy kultúrneho dedičstva stretávajú s ťažkosťami pri získavaní všetkých potrebných súhlasov od nositeľov práv na používanie takýchto obchodne nedostupných diel a iných predmetov ochrany. Mohlo by to byť napríklad v prípade, keď neexistuje prax kolektívnej správy práv pre určitý druh diela alebo iného predmetu ochrany, alebo keď príslušná organizácia kolektívnej správy nie je dostatočne reprezentatívna pre kategóriu nositeľov práv a dotknutých práv. V takýchto osobitných prípadoch by inštitúcie správy kultúrneho dedičstva mali mať možnosť sprístupňovať online obchodne nedostupné diela alebo iné predmety ochrany, ktoré sú trvalo v ich zbierkach, vo všetkých členských štátoch na základe zosúladenej výnimky alebo obmedzenia autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom. Je dôležité, aby sa spôsoby použitia na základe takejto výnimky alebo obmedzenia umožňovali až po splnení určitých podmienok, najmä pokiaľ ide o dostupnosť licenčných riešení. Chýbajúca dohoda o podmienkach licencie by sa nemala vykladať ako chýbajúca dostupnosť licenčných riešení.
- (33) Členské štáty by v rozsahu stanovenom touto smernicou mali mať voľnosť pri výbere konkrétneho druhu licenčného mechanizmu, napríklad rozšírených hromadných licenčných zmlúv alebo právnych predpokladov zastúpenia, ktorý zavedú, aby inštitúcie správy kultúrneho dedičstva mohli používať obchodne nedostupné diela alebo iné predmety ochrany, a to v súlade so svojimi právnymi tradíciami, zvyklosťami alebo okolnosťami. Členské štáty by takisto mali mať voľnosť pri určovaní požiadaviek na dostatočnú reprezentatívnosť organizácií kolektívnej správy, pokiaľ toto určenie vychádza z toho, že významný počet nositeľov práv k príslušnému druhu diel alebo iných predmetov ochrany udelil poverenie, ktoré umožňuje udelenie licencie na príslušný druh

použitia. Členské štáty by mali mať možnosť stanoviť osobitné pravidlá uplatniteľné na prípady, keď príslušné diela alebo iné predmety ochrany zastupuje viac ako jedna organizácia kolektívnej správy, čo si vyžaduje napríklad spoločné licencie alebo dohodu medzi príslušnými organizáciami.

- (34) Pokiaľ ide o uvedené licenčné mechanizmy, dôležitý je dôsledný a dobre fungujúci systém kolektívnej správy. Takýto systém je ustanovený v smernici 2014/26/EÚ a tento systém zahŕňa najmä pravidlá dobrej správy, transparentnosti a vykazovania, ako aj pravidelné, dôkladné a presné rozdelenie a vyplácanie súm splatných jednotlivým nositeľom práv.
- (35) Mali by byť k dispozícii primerané záruky pre všetkých nositeľov práv, ktorí by mali mať možnosť vylúčiť uplatňovanie licenčných mechanizmov a výnimiek alebo obmedzení, zavedených touto smernicou, pre používanie obchodne nedostupných diel alebo iných predmetov ochrany, v súvislosti so všetkými svojimi dielami alebo inými predmetmi ochrany, v súvislosti so všetkými licenciami alebo všetkými spôsobmi použitia na základe výnimky alebo obmedzenia, v súvislosti s určitými dielami alebo inými predmetmi ochrany, alebo v súvislosti s konkrétnymi licenciami alebo spôsobmi použitia na základe výnimky alebo obmedzenia, a to kedykoľvek pred začiatkom alebo počas trvania licencie alebo pred začiatkom alebo počas používania na základe výnimky alebo obmedzenia. Podmienky upravujúce tieto licenčné mechanizmy by nemali ovplyvniť ich praktický význam pre inštitúcie správy kultúrneho dedičstva. Je dôležité, aby v prípade, že nositeľ práv vylúči z uplatňovania takýchto mechanizmov alebo takejto výnimky alebo obmedzenia jedno alebo viacero diel alebo iných predmetov ochrany, boli všetky prebiehajúce spôsoby použitia ukončené v primeranej lehote, a aby v prípade, že sa uskutočňujú na základe hromadnej licenčnej zmluvy, organizácia kolektívnej správy, po tom, ako je o tom informovaná, prestala vydávať licencie vzťahujúce sa na príslušné spôsoby použitia. Uvedené vylúčenie zo strany nositeľov práv by nemalo mať vplyv na ich nárok na odmenu za skutočné používanie diela alebo iného predmetu ochrany na základe licencie.
- (36) Touto smernicou nie je dotknutá možnosť členských štátov rozhodnúť, kto bude mať právnu zodpovednosť, pokiaľ ide o súlad udeľovania licencií na obchodne nedostupné diela alebo iné predmety ochrany a ich používania s podmienkami stanovenými v tejto smernici, a pokiaľ ide o dodržiavanie podmienok týchto licencií dotknutými zmluvnými stranami.
- (37) Vzhľadom na rôznorodosť diel a iných predmetov ochrany v zbierkach inštitúcií správy kultúrneho dedičstva je dôležité, aby boli k dispozícii licenčné mechanizmy a výnimky alebo obmedzenia stanovené v tejto smernici a aby sa mohli prakticky využívať pri rôznych druhoch diel a iných predmetov ochrany vrátane fotografií, softvéru, zvukových záznamov, audiovizuálnych diel a jedinečných umeleckých diel aj keď nikdy neboli obchodne dostupné. Medzi diela, ktoré nikdy neboli obchodne dostupné, môžu patriť plagáty, letáky, vojnové denníky alebo amatérske audiovizuálne diela, ale aj neuvverejnené diela alebo iné predmety ochrany, bez toho, aby boli dotknuté iné uplatniteľné právne obmedzenia, ako sú vnútroštátne pravidlá o osobnostných právach. Ak je dielo alebo iný predmet ochrany dostupné v ktorejkoľvek z jeho rôznych verzií, ako sú následné vydania literárnych diel a alternatívne zostrihané verzie kinematografických diel, alebo v ktorejkoľvek z jeho rôznych podôb, ako sú digitálne a tlačené formáty toho istého diela, uvedené dielo alebo iný predmet ochrany by sa nemali považovať za obchodne nedostupné. Naopak, obchodná dostupnosť adaptácií vrátane iných jazykových verzií alebo audiovizuálnych adaptácií literárneho diela by nemala brániť tomu, aby bolo dielo alebo iný predmet ochrany v danom jazyku považované za obchodne nedostupné dielo. S cieľom zohľadniť osobitosti rôznych druhov diel a iných predmetov ochrany, pokiaľ ide o spôsoby uverejňovania a distribúcie a na uľahčenie použiteľnosti týchto mechanizmov, by mohlo byť potrebné zaviesť špecifické požiadavky a postupy praktického uplatňovania týchto licenčných mechanizmov, napríklad koľko času musí uplynúť od momentu, keď sa dielo alebo iný predmet ochrany prvý raz stalo obchodne dostupným. Je vhodné, aby sa pri zavedení takýchto požiadaviek a postupov členské štáty poradili s nositeľmi práv, inštitúciami správy kultúrneho dedičstva a organizáciami kolektívnej správy.
- (38) Pri určovaní toho, či sú diela alebo iné predmety ochrany obchodne nedostupné, by sa malo vyžadovať primerané úsilie na posúdenie ich dostupnosti verejnosti prostredníctvom obvyklých obchodných kanálov, so zreteľom na vlastnosti konkrétneho diela alebo iného predmetu ochrany alebo konkrétneho súboru diel alebo iných predmetov ochrany. Členské štáty by mali mať možnosť určiť prisúdenie právnej zodpovednosti za vynaloženie uvedeného primeraného úsilia. Nemalo by byť potrebné opakovane vynakladať primerané úsilie v priebehu času, v jeho rámci by sa však mali zohľadniť aj všetky ľahko dostupné dôkazy o plánovanej dostupnosti diel alebo iných predmetov ochrany prostredníctvom obvyklých obchodných kanálov. Posudzovanie jednotlivých diel by sa malo vyžadovať len vtedy, ak sa to považuje za primerané vzhľadom na dostupnosť

relevantných informácií, pravdepodobnosť obchodnej dostupnosti a očakávané transakčné náklady. Overovanie dostupnosti diela alebo iného predmetu ochrany by sa zvyčajne malo vykonávať v členskom štáte, v ktorom sídli inštitúcia správy kultúrneho dedičstva, okrem prípadov, keď sa za primerané považuje cezhraničné overovanie, napríklad ak existujú ľahko dostupné informácie, že literárne dielo bolo prvýkrát uverejnené v danej jazykovej verzii v inom členskom štáte. V mnohých prípadoch by sa mohol určiť štatút obchodnej nedostupnosti súboru diel alebo iných predmetov ochrany prostredníctvom náležitého mechanizmu, napríklad výberu vzorky. Obmedzená dostupnosť diela alebo iného predmetu ochrany, napríklad jeho dostupnosť v antikvariátoch, alebo teoretická možnosť získať licenciu na dielo alebo iný predmet ochrany by sa nemala považovať za dostupnosť verejnosti prostredníctvom obvyklých obchodných kanálov.

- (39) Z dôvodov pravidiel medzinárodnej zvyklosti by sa licenčné mechanizmy a výnimka alebo obmedzenie stanovené v tejto smernici týkajúce sa digitalizácie a šírenia obchodne nedostupných diel alebo iných predmetov ochrany nemali vzťahovať na súbory obchodne nedostupných diel alebo iných predmetov ochrany, ak existujú dôkazy, na základe ktorých možno predpokladať, že prevažne pozostávajú z diel alebo iných predmetov ochrany tretích krajín, okrem prípadov, keď príslušná organizácia kolektívnej správy dostatočne zastupuje danú tretiu krajinu, napríklad prostredníctvom dohody o zastúpení. Uvedené posúdenie by sa mohlo zakladať na dôkazoch, ktoré sú k dispozícii po vynaložení primeraného úsilia o určenie, či diela alebo iné predmety ochrany sú obchodne nedostupné, bez toho, aby bolo potrebné hľadať ďalšie dôkazy. Posudzovanie pôvodu jednotlivých obchodne nedostupných diel alebo iných predmetov ochrany by sa malo vyžadovať len vtedy, ak je to potrebné aj na vynaložení primeraného úsilia na určenie, či sú obchodne dostupné.
- (40) Inštitúcie správy kultúrneho dedičstva a organizácie kolektívnej správy, ktoré sú zmluvnými stranami, by mali mať možnosť dohodnúť sa na územnom rozsahu licencií vrátane možnosti pokryť všetky členské štáty, na licenčnom poplatku a na povolených spôsoboch použitia. Spôsoby použitia na základe takýchto licencií by nemali mať ziskové účely, a to ani vtedy, keď inštitúcia správy kultúrneho dedičstva distribuuje rozmnoženiny, napríklad v prípade propagačných materiálov o výstave. Keďže digitalizácia zbierok inštitúcií správy kultúrneho dedičstva zároveň môže predstavovať značné investície, žiadne licencie udelené na základe mechanizmov stanovených v tejto smernici by nemali brániť inštitúciám správy kultúrneho dedičstva v pokrývaní licenčných nákladov a nákladov na digitalizáciu a šírenie diel alebo iných predmetov ochrany, na ktoré sa licencia vzťahuje.
- (41) Primeraným spôsobom by sa mali uverejňovať informácie o prebiehajúcom a budúcom používaní obchodne nedostupných diel a iných predmetov ochrany inštitúciami správy kultúrneho dedičstva na základe tejto smernice a opatrenia pre všetkých nositeľov práv zavedené s cieľom vylúčiť ich diela alebo iné predmety ochrany z uplatňovania licencií alebo výnimky či obmedzenia, a to pred použitím a počas použitia na základe licencie alebo na základe výnimky či obmedzenia. Takéto uverejňovanie je obzvlášť dôležité v prípade cezhraničného použitia na vnútornom trhu. Preto je vhodné stanoviť vytvorenie jednotného verejne prístupného online portálu Únie s cieľom sprístupniť takéto informácie verejnosti v primeranom predstihu pred použitím. Takýto portál by mal nositeľom práv uľahčiť možnosť vylúčiť ich diela alebo iné predmety ochrany z uplatňovania licencií alebo výnimky či obmedzenia. Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 386/2012⁽¹¹⁾ sa Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo poveruje niektorými úlohami a činnosťami financovanými s využitím vlastných rozpočtových prostriedkov a zameranými na uľahčenie a podporu činnosti vnútroštátnych orgánov, súkromného sektora a inštitúcií Únie v boji proti porušovaniu práv duševného vlastníctva a pri predchádzaní takéhoto porušenia. Preto je vhodné prenechať tomuto úradu vytvorenie a správu portálu, kde budú tieto informácie dostupné.

Okrem sprístupnenia informácií prostredníctvom portálu by mohlo byť potrebné prijať v jednotlivých prípadoch ďalšie vhodné propagačné opatrenia s cieľom zvýšiť v tomto smere informovanosť dotknutých nositeľov práv, napríklad využívaním dodatočných komunikačných kanálov na oslovenie širšej verejnosti. Nevyhnutnosť, povaha a geografický rozsah dodatočných propagačných opatrení by mali závisieť od vlastností príslušných obchodne nedostupných diel alebo iných predmetov ochrany, podmienok licencií alebo druhu použitia na základe výnimky alebo obmedzenia a existujúcich postupov v členských štátoch. Propagačné opatrenia by mali byť účinné bez nutnosti individuálne informovať každého nositeľa práv.

⁽¹¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 386/2012 z 19. apríla 2012 o poverení Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (ochranné známky a dizajny) úlohami súvisiacimi s vymožiteľnosťou práv duševného vlastníctva vrátane zhromažďovania zástupcov verejného a súkromného sektora ako Európskeho strediska pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva (Ú. v. EÚ L 129, 16.5.2012, s. 1).

- (42) Na zabezpečenie toho, aby licenčné mechanizmy vytvorené touto smernicou pre obchodne nedostupné diela alebo iné predmety ochrany boli relevantné a primerane fungovali, aby nositelia práv boli dostatočne chránení, aby sa licencie náležite propagovali a aby sa zabezpečila právna istota s ohľadom na reprezentatívnosť organizácií kolektívnej správy a kategorizáciu diel, by členské štáty mali presadzovať sektorovo špecifický dialóg so zainteresovanými stranami.
- (43) Opatreniami stanovenými v tejto smernici zameranými na uľahčenie hromadných licenčných zmlúv na práva na obchodne nedostupné diela alebo iné predmety ochrany, ktoré sa trvalo nachádzajú v zbierkach inštitúcií správy kultúrneho dedičstva, by nemalo byť dotknuté používanie takýchto diel alebo iných predmetov ochrany na základe výnimiek alebo obmedzení stanovených v práve Únie alebo na základe iných licencií s rozšíreným účinkom, ak sa takéto udeľovanie licencií nezakladá na štatúte obchodnej nedostupnosti príslušných diel alebo iných predmetov ochrany. Uvedenými opatreniami by nemali byť dotknuté ani vnútroštátne mechanizmy používania obchodne nedostupných diel alebo iných predmetov ochrany založené na licenciách medzi organizáciami kolektívnej správy a inými používateľmi než inštitúciami správy kultúrneho dedičstva.
- (44) Mechanizmy rozšírených hromadných licenčných umožňujú organizácii kolektívnej správy, aby poskytovala licencie ako kolektívny licenčný orgán v mene nositeľov práv bez ohľadu na to, či tým danú organizáciu poverili. Systémy založené na mechanizmoch, ako napríklad rozšírené hromadné licenčné zmluvy, právne poverenia alebo právne predpoklady zastúpenia, patria vo viacerých členských štátoch k zaužívaným postupom a možno ich využiť v rôznych oblastiach. Fungujúci rámec autorských práv, ktorý vyhovuje všetkým stranám, si vyžaduje dostupnosť primeraných právnych mechanizmov na udeľovanie licencií na diela alebo iné predmety ochrany. Členské štáty by teda mali mať možnosť spoľahnúť sa na riešenia, ktoré umožňujú organizáciám kolektívnej správy ponúkať licencie vzťahujúce sa na potenciálne veľký počet diel alebo iných predmetov ochrany pre určité druhy použitia a rozdeliť príjmy získané z takýchto licencií medzi nositeľov práv v súlade so smernicou 2014/26/EÚ.
- (45) Vzhľadom na povahu niektorých použití a zvyčajne veľkého počtu dotknutých diel alebo iných predmetov ochrany sú neúnosne vysoké aj transakčné náklady na vysporiadanie individuálnych práv s každým príslušným nositeľom práv. V dôsledku toho je nepravdepodobné, aby sa bez účinných mechanizmov udeľovania hromadných licencií uskutočnili všetky transakcie v príslušných oblastiach, ktoré sú potrebné, aby sa umožnilo použitie takýchto diel alebo iných predmetov ochrany. Rozšírené hromadné licenčné zmluvy organizácií kolektívnej správy a podobné mechanizmy môžu umožniť uzatváranie zmlúv v uvedených oblastiach v prípadoch, keď hromadné licenčné zmluvy na základe súhlasu od nositeľov práv neposkytujú vyčerpávajúce riešenie na pokrytie všetkých diel alebo iných predmetov ochrany, ktoré sa majú použiť. Takéto mechanizmy dopĺňajú kolektívnu správu práv na základe individuálneho súhlasu od nositeľov práv, keďže v niektorých prípadoch zabezpečujú používateľom úplnú právnu istotu. Zároveň sú pre nositeľov práv príležitosťou, ako mať úžitok z legitímneho používania svojich diel.
- (46) Vzhľadom na to, že v digitálnom veku je čoraz dôležitejšie vedieť poskytovať flexibilné licenčné systémy a že takéto režimy sa využívajú čoraz častejšie, členské štáty by mali mať možnosť zabezpečovať licenčné mechanizmy, ktoré organizáciám kolektívnej správy umožňujú uzatvárať zmluvy na dobrovoľnej báze bez ohľadu na to, či tým danú organizáciu poverili všetci nositelia práv. Členské štáty by mali mať možnosť zachovať a zaviesť takéto mechanizmy v súlade so svojimi vnútroštátnymi zvyklosťami, postupmi alebo okolnosťami, s výhradou záruk stanovených v tejto smernici a pri plnom dodržiavaní práva Únie a medzinárodných záväzkov Únie. Takéto mechanizmy by mali mať účinok len na území dotknutého členského štátu, pokiaľ nie je v práve Únie stanovené inak. Členské štáty by mali mať flexibilitu pri výbere konkrétneho druhu mechanizmu, na základe ktorého by sa licencie na diela alebo iné predmety ochrany mohli rozšíriť na práva nositeľov práv, ktorí nepoverili organizáciu uzatvárajúcu zmluvu, za predpokladu, že takýto mechanizmus je v súlade s právom Únie vrátane predpisov o kolektívnej správe práv stanovených v smernici 2014/26/EÚ. Takýmito mechanizmami by sa predovšetkým malo zabezpečiť aj to, aby sa článok 7 smernice 2014/26/EÚ uplatňoval na nositeľov práv, ktorí nie sú členmi organizácie uzatvárajúcej zmluvu. K takýmto mechanizmom by mohli patriť rozšírené hromadné licenčné zmluvy, právne poverenia a právne predpoklady zastúpenia. Ustanovenia tejto smernice týkajúce sa hromadných licenčných zmlúv by nemali ovplyvniť existujúcu možnosť členských štátov uplatňovať povinnú kolektívnu správu práv alebo iné mechanizmy hromadných licenčných zmlúv s rozšíreným účinkom, napríklad mechanizmus uvedený v článku 3 smernice Rady 93/83/EHS ⁽¹²⁾.

⁽¹²⁾ Smernica Rady 93/83/EHS z 27. septembra 1993 o koordinácii určitých pravidiel týkajúcich sa autorského práva a príbuzných práv pri satelitnom vysielaní a káblovej retransmisii (Ú. v. ES L 248, 6.10.1993, s. 15).

- (47) Je dôležité, aby sa mechanizmy rozšírených hromadných licenčných zmlúv uplatňovali len v jasne vymedzených oblastiach použitia, v ktorých získavanie súhlasov od nositeľov práv na individuálnom základe je zvyčajne zložité a nepraktické, a to do takej miery, že vzhľadom na povahu spôsobu použitia alebo druhov dotknutých diel alebo iných predmetov ochrany je nepravdepodobné, že sa požadovaná licenčná transakcia, konkrétne transakcia v súvislosti s udelením licencie, ktorá sa vzťahuje na všetkých dotknutých nositeľov práv, uskutoční. Takéto mechanizmy by mali byť založené na objektívnych, transparentných a nediskriminačných kritériách, pokiaľ ide o zaobchádzanie s nositeľmi práv vrátane nositeľov práv, ktorí nie sú členmi organizácií kolektívnej správy. Najmä samotná skutočnosť, že dotknutí nositelia práv nie sú štátnymi príslušníkmi ani obyvateľmi členského štátu používateľa, ktorý žiada o licenciu, ani v danom členskom štáte nie sú usadení, by nemala byť sama osebe dôvodom na to, aby sa vysporiadanie práv považovalo za také zložité a nepraktické, že by to odôvodňovalo používanie takýchto mechanizmov. Rovnako dôležité je, aby používanie vychádzajúce z licenčnej zmluvy nemalo nepriaznivý vplyv na hospodársku hodnotu príslušných práv ani nepripravovalo nositeľov práv o významné obchodné výhody.
- (48) Členské štáty by mali zabezpečiť zavedenie primeraných záruk na ochranu oprávnených záujmov nositeľov práv, ktorí nedali poverenie organizácii ponúkajúcej licenciu, a uplatňovanie uvedených záruk nediskriminačným spôsobom. Konkrétne by takáto organizácia mala byť – v záujme odôvodnenia rozšíreného účinku mechanizmov – na základe poverení od nositeľov práv dostatočne reprezentatívna, pokiaľ ide o druhy diel alebo iných predmetov ochrany a práva, ktoré sú predmetom licencie. Členské štáty by mali pre tieto organizácie stanoviť požiadavky, aby boli považované za dostatočne reprezentatívne, a to so zreteľom na kategóriu práv, ktoré spravuje organizácia, schopnosť organizácie účinne spravovať práva, kreatívny sektor, v ktorom pôsobí, a na to, či organizácia pokrýva značný počet nositeľov práv v súvislosti s príslušným druhom diel alebo iných predmetov ochrany, ktorí dali poverenie umožňujúce udeliť licenciu na príslušný druh použitia, a to v súlade so smernicou 2014/26/EÚ. S cieľom poskytnúť právnu istotu a zabezpečiť dôveru v mechanizmy by členské štáty mali mať možnosť rozhodnúť, kto bude mať právnu zodpovednosť, pokiaľ ide o spôsoby použitia povolené v licenčnej zmluve. Všetkým nositeľom práv, ktorých diela sa na základe licencie využívajú, by sa malo zaručiť rovnaké zaobchádzanie, okrem iného najmä v súvislosti s prístupom k informáciám o udeľovaní licencií a o rozdelení odmien. Propagačné opatrenia by mali byť účinné počas celého obdobia trvania licencie a nemali by zahŕňať ukládanie neprimeraného administratívneho zaťaženia pre používateľov, organizácie kolektívnej správy alebo nositeľov práv, a bez nutnosti individuálne informovať každého nositeľa práv.

Na zabezpečenie toho, aby nositelia práv mohli ľahko znovu získať kontrolu nad svojimi dielami, a na zabránenie akémukoľvek používaniu ich diel, ktoré by mohlo poškodiť ich záujmy, je nevyhnutné, aby nositelia práv mali účinnú príležitosť vylúčiť uplatňovanie takýchto mechanizmov na svoje diela alebo iné predmety ochrany, pokiaľ ide o všetky spôsoby použitia a diela alebo iné predmety ochrany alebo o konkrétne spôsoby použitia a diela alebo iné predmety ochrany, a to aj pred uzatvorením licencie a počas trvania licencie. V takých prípadoch by sa akékoľvek prebiehajúce používanie malo v primeranej lehote ukončiť. Uvedené vylúčenie zo strany nositeľov práv by nemalo mať vplyv na ich nárok na odmenu za skutočné používanie diela alebo iného predmetu ochrany na základe licencie. Členské štáty by mali mať tiež možnosť rozhodnúť o vhodnosti dodatočných opatrení na ochranu nositeľov práv. Takéto dodatočné opatrenia by mohli zahŕňať napríklad podporu výmeny informácií medzi organizáciami kolektívnej správy a inými zainteresovanými stranami v rámci Únie s cieľom zvýšiť informovanosť o takýchto mechanizmoch a o možnostiach pre nositeľov práv vylúčiť z týchto mechanizmov svoje diela alebo iné predmety ochrany.

- (49) Členské štáty by mali zabezpečiť, aby účel a rozsah pôsobnosti každej licencie udelenej na základe mechanizmov rozšírených hromadných licenčných zmlúv, ako aj možné spôsoby použitia boli vždy starostlivo a jasne vymedzené v právnych predpisoch alebo, ak je základným právnym predpisom všeobecné ustanovenie, v licenčných postupoch uplatňovaných na základe takýchto všeobecných ustanovení, alebo v udelených licenciách. Možnosť spravovať licenciu podľa takýchto mechanizmov by sa tiež mala obmedziť na organizácie kolektívnej správy, ktoré podliehajú vnútroštátnemu právu, ktorým sa vykonáva smernica 2014/26/EÚ.
- (50) Vzhľadom na rôzne tradície a skúsenosti v súvislosti s mechanizmami rozšírených hromadných udeľovaní licencií v členských štátoch a ich uplatniteľnosť na nositeľov práv bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť alebo členský štát bydliska je dôležité zabezpečiť transparentnosť a dialóg na úrovni Únie o praktickom fungovaní takýchto mechanizmov, a to aj pokiaľ ide o účinnosť záruk pre nositeľov práv, použiteľnosť takýchto mechanizmov, ich účinok na nositeľov práv, ktorí nie sú členmi organizácie kolektívnej správy, alebo na nositeľov práv, ktorí sú štátnymi príslušníkmi iného členského štátu alebo v ňom majú bydlisko, a vplyv na cezhraničné

poskytovanie služieb vrátane možnej potreby stanoviť pravidlá s cieľom zabezpečiť cezhraničný účinok takýchto mechanizmov v rámci vnútorného trhu. V záujme zabezpečenia transparentnosti by Komisia mala pravidelne zverejňovať informácie o používaní takýchto mechanizmov podľa tejto smernice. Členské štáty, ktoré zaviedli takéto mechanizmy, by preto mali informovať Komisiu o príslušných vnútroštátnych ustanoveniach a ich uplatňovaní v praxi vrátane rozsahu pôsobnosti a druhov udeľovania licencií zavedených na základe všeobecných ustanovení, rozsahu udeľovania licencií a príslušných organizácií kolektívnej správy. O takýchto informáciách by sa malo diskutovať s členskými štátmi v rámci Kontaktného výboru zriadeného v článku 12 ods. 3 smernice 2001/29/ES. Komisia by mala uverejniť správu o používaní takýchto mechanizmov v Únii a ich vplyve na udeľovanie licencií a nositeľov práv, o šírení kultúrneho obsahu a cezhraničnom poskytovaní služieb v oblasti kolektívnej správy autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom, ako aj o vplyve na hospodársku súťaž.

- (51) Služby videa na požiadanie majú potenciál zohrávať rozhodujúcu úlohu pri šírení audiovizuálnych diel v celej Únii. Dostupnosť takýchto diel, najmä európskych diel, však zostáva v rámci služieb videa na požiadanie obmedzená. Môže byť zložitá uzatvárať dohody o online využívaní takýchto diel vzhľadom na otázky týkajúce sa licencovania práv. Mohlo by ísť napríklad o prípady, keď nositeľ práv pre určité územie má nízku ekonomickú motiváciu využívať dielo online a neudelí licenciu alebo si vyhradzuje práva online, čo môže viesť k nedostupnosti audiovizuálnych diel v rámci služieb videa na požiadanie. Ďalšie problémy by mohli súvisieť s rozsahom využívania.
- (52) S cieľom zjednodušiť licencovanie práv na audiovizuálne diela pre služby videa na požiadanie by sa od členských štátov malo vyžadovať zabezpečiť rokovací mechanizmus umožňujúci stranám, ktoré chcú uzavrieť dohodu, využiť pomoc nestranného orgánu alebo jedného či viacerých mediátorov. Na tento účel by členské štáty mali mať možnosť vytvoriť nový orgán alebo využiť existujúci orgán, ktorý spĺňa podmienky stanovené v tejto smernici. Členské štáty by mali mať možnosť určiť jeden alebo viacero príslušných orgánov alebo mediátorov. Tento orgán alebo mediátori by sa mali s príslušnými stranami stretnúť a pomôcť pri rokovaní poskytnutím odborných, nestranných a externých odporúčaní. Ak sa rokovanie týka strán z rôznych členských štátov a tieto strany sa rozhodnú využiť rokovací mechanizmus, mali by sa vopred dohodnúť na príslušnom členskom štáte. Tento orgán alebo mediátori by sa mohli stretnúť s danými stranami s cieľom uľahčiť začatie rokovaní alebo počas rokovaní s cieľom uľahčiť uzatvorenie dohody. Účasť na uvedenom rokovacom mechanizme a následné uzavretie dohôd by mali byť dobrovoľné a nemali by mať vplyv na zmluvnú slobodu strán. Členské štáty by mali mať možnosť rozhodnúť o konkrétnom fungovaní takéhoto rokovacieho mechanizmu vrátane harmonogramu a trvania pomoci pri rokovaní, ako aj úhrady nákladov. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby administratívne a finančné zaťaženie zostalo primerané s cieľom zaručiť efektívnosť rokovacieho mechanizmu. Členské štáty by mali podnecovať dialóg medzi zastupujúcimi organizáciami bez toho, aby to bola povinnosť členských štátov.
- (53) Uplynutie doby ochrany diela znamená, že dielo sa stáva voľným a končí sa trvanie práv, ktoré v súvislosti s daným dielom poskytuje autorské právo Únie. V oblasti výtvarného umenia prispieva obeh verných rozmnoženín voľných diel k prístupu ku kultúre a jej podpore a k prístupu ku kultúrnemu dedičstvu). V digitálnom prostredí je ochrana takýchto rozmnoženín prostredníctvom autorského práva alebo práv súvisiacich s autorským právom v rozpore s uplynutím trvania ochrany diel poskytnutej podľa autorského práva. Rozdiely medzi vnútroštátnymi zákonmi o autorskom práve, ktoré upravujú ochranu takýchto rozmnoženín, navyše vyvolávajú právnu neistotu a ovplyvňujú cezhraničné šírenie voľných diel výtvarného umenia. Určité rozmnoženiny voľných diel výtvarného umenia by preto nemali byť chránené autorským právom ani právami súvisiacimi s autorským právom. To všetko by nemalo inštitúciám správy kultúrneho dedičstva brániť v predaji rozmnoženín, ako sú napríklad pohľadnice.
- (54) Sloboda a pluralita tlače je nevyhnutným prostriedkom zabezpečenia kvalitnej žurnalistiky a prístupu občanov k informáciám. Zásadným spôsobom prispieva k verejnej diskusii a riadnemu fungovaniu demokratickej spoločnosti. Široká dostupnosť tlačových publikácií online viedla k vzniku nových online služieb, ako sú agregátory správ alebo služby monitorovania médií, v prípade ktorých je opakované použitie tlačových publikácií dôležitou súčasťou ich obchodných modelov a zdrojom príjmov. Vydavatelia tlačových publikácií čelia

problémom, pokiaľ ide o udeľovanie licencií na online používanie ich publikácií poskytovateľom uvedených druhov služieb, čo im komplikuje návratnosť investícií. V situácii, keď vydavatelia tlačových publikácií nie sú uznaní za nositeľov práv, je udeľovanie licencií a presadzovanie práv v oblasti tlačových publikácií, pokiaľ ide o online použitia poskytovateľmi služieb informačnej spoločnosti, v digitálnom prostredí často zložité a neefektívne.

- (55) Na zabezpečenie udržateľnosti vydavateľského sektora, v dôsledku čoho sa podporí dostupnosť spoľahlivých informácií, je potrebné uznávať a naďalej podporovať organizačnú a finančnú pomoc vydavateľov pri vytváraní tlačových publikácií. Na úrovni Únie je preto potrebné stanoviť zosúladenú právnu ochranu tlačových publikácií, pokiaľ ide o online použitia poskytovateľmi služieb informačnej spoločnosti, pričom súčasné pravidlá v oblasti autorského práva Únie, ktoré sa vzťahujú na súkromné alebo neobchodné spôsoby použitia tlačových publikácií jednotlivými používateľmi, a to aj ak takýto používatelia zdieľajú tlačové publikácie online, zostanú nedotknuté. Takáto ochrana by mala byť účinne zabezpečená zavedením práv súvisiacich s autorským právom do práva Únie, pokiaľ ide o rozmnožovanie a verejné sprístupňovanie tlačových publikácií vydavateľov, ktorí sú usadení v členskom štáte, v súvislosti s online použitiami zo strany poskytovateľov služieb informačnej spoločnosti v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/1535⁽¹³⁾. Právna ochrana tlačových publikácií stanovená v tejto smernici by mala byť prospešná pre vydavateľov usadených v členskom štáte, ktorí majú svoje registrované sídlo, ústredie alebo hlavnú prevádzku v Únii.

Pojem vydavateľa tlačových publikácií by sa mal chápať tak, že sa vzťahuje na poskytovateľov služieb, ako sú vydavatelja spravodajstva alebo tlačové agentúry, keď vydávajú tlačové publikácie v zmysle tejto smernice.

- (56) Na účely tejto smernice je potrebné vymedziť pojem „tlačová publikácia“ tak, aby sa vzťahoval len na novinárske publikácie vydávané na akomkoľvek nosiči vrátane papiera v kontexte hospodárskej činnosti, ktorá predstavuje poskytovanie služieb podľa práva Únie. K tlačovým publikáciám, na ktoré by sa toto vymedzenie malo vzťahovať, patria napríklad denníky, týždenníky a mesačníky všeobecného alebo osobitného zamerania vrátane časopisov založených na predplatnom a spravodajské webové sídla. Tlačové publikácie obsahujú prevažne literárne diela, ale čoraz viac zahŕňajú aj iné druhy diel a iných predmetov ochrany, najmä fotografie a videá. Periodické publikácie vydané na vedecké alebo akademické účely, ako sú vedecké časopisy, by nemali požívať ochranu priznanú tlačovým publikáciám podľa tejto smernice. Uvedená ochrana by sa nemala vzťahovať ani na webové sídla, ako sú blogy, ktoré poskytujú informácie v rámci činnosti, ktorá sa nevykonáva z podnetu, v redakčnej zodpovednosti a pod kontrolou poskytovateľa služieb, ako je napríklad vydavateľ spravodajstva.
- (57) Práva udelené vydavateľom tlačových publikácií na základe tejto smernice by mali mať rovnaký rozsah pôsobnosti ako práva na rozmnožovanie a sprístupňovanie verejnosti stanovené v smernici 2001/29/ES, pokiaľ ide o online použitia poskytovateľmi služieb informačnej spoločnosti. Práva udelené vydavateľom tlačových publikácií by sa nemali vzťahovať na úkony nakladania s hypertextovými odkazmi. Nemali by sa vzťahovať ani na samotné skutočnosti uvedené v tlačových publikáciách. Na práva udelené vydavateľom tlačových publikácií podľa tejto smernice by sa takisto mali vzťahovať rovnaké ustanovenia o výnimkách a obmedzeniach, aké platia pre práva stanovené v smernici 2001/29/ES vrátane výnimky v prípade citácií napríklad na účely kritiky alebo recenzie stanovenej v článku 5 ods. 3 písm. d) uvedenej smernice.
- (58) Spôsoby použitia tlačových publikácií poskytovateľmi služieb informačnej spoločnosti môžu spočívať v použití celých publikácií alebo článkov, ale aj častí tlačových publikácií. Takéto použitia častí tlačových publikácií získali aj hospodársky význam. Zároveň, používanie jednotlivých slov alebo veľmi krátkych úryvkov z tlačových publikácií poskytovateľmi služieb informačnej spoločnosti nemusí oslabovať investície vydavateľov tlačových publikácií do tvorby obsahu. Preto je vhodné stanoviť, že používanie jednotlivých slov alebo veľmi krátkych úryvkov z tlačových publikácií by nemalo patriť do rozsahu pôsobnosti práv uvedených v tejto smernici. Vzhľadom na rozsiahlu agregáciu a používanie tlačových publikácií poskytovateľmi služieb informačnej spoločnosti je dôležité, aby sa vylúčenie veľmi krátkych úryvkov interpretovalo spôsobom, ktorý neovplyvní účinnosť práv stanovených v tejto smernici.

⁽¹³⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/1535 z 9. septembra 2015, ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických predpisov a pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti (Ú. v. EÚ L 241, 17.9.2015, s. 1).

- (59) Ochranou priznanou vydavateľom tlačových publikácií podľa tejto smernice by nemali byť dotknuté práva autorov a iných nositeľov práv na diela a iné predmety ochrany, ktoré sú v nich zahrnuté, a to aj pokiaľ ide o rozsah, v akom môžu autori a iní nositelia práv využívať svoje diela alebo iné predmety ochrany nezávisle od tlačovej publikácie, v ktorej sú zahrnuté. Vydavatelia tlačových publikácií by preto nemali mať možnosť odvolávať sa na im priznanú ochranu podľa tejto smernice voči autorom a iným nositeľom práv alebo voči ďalším oprávneným používateľom tých istých diel alebo iných predmetov ochrany. Tým by nemali byť dotknuté zmluvné dohody uzavreté medzi vydavateľmi tlačových publikácií na jednej strane a autormi a inými nositeľmi práv na strane druhej. Autori, ktorých diela sú zahrnuté do tlačovej publikácie, by mali mať nárok na primeraný podiel z príjmov, ktoré vydavatelia tlače dostanú za použitia ich tlačových publikácií poskytovateľmi služieb informačnej spoločnosti. Tým by nemali byť dotknuté vnútroštátne právne predpisy týkajúce sa vlastníctva alebo výkonu práv v súvislosti s pracovnými zmluvami za predpokladu, že takéto právne predpisy sú v súlade s právom Únie.
- (60) Vydavatelia vrátane vydavateľov tlačových publikácií, kníh alebo vedeckých publikácií a hudobných publikácií často pôsobia na základe prevodu autorských práv prostredníctvom zmluvných dohôd alebo zákonných ustanovení. V uvedenej súvislosti vydavatelia vynakladajú investície s cieľom využívania diel uvedených vo svojich publikáciách a v niektorých prípadoch im môžu byť odopreté príjmy, ak sa takéto diela používajú na základe výnimiek alebo obmedzení, ako napríklad pri rozmnožovaní pre súkromnú potrebu a rozmnožovaní prostredníctvom reprografického zariadenia vrátane príslušných existujúcich vnútroštátnych systémov reprografie v členských štátoch alebo v rámci verejných výpožičných systémov. Vo viacerých členských štátoch sa náhrada odmeny za používanie na základe takýchto výnimiek alebo obmedzení rozdeľuje medzi autorov a vydavateľov. S cieľom zohľadniť túto situáciu a zvýšiť právnu istotu pre všetky zúčastnené strany umožňuje táto smernica členským štátom, ktoré majú zavedené existujúce systémy na rozdeľovanie náhrady odmeny medzi autorov a vydavateľov, aby ich zachovali. To je obzvlášť dôležité pre členské štáty, ktoré mali takéto mechanizmy rozdeľovania náhrady odmeny pred 12. novembrom 2015, hoci v iných členských štátoch sa náhrada odmeny nerozdeľuje a prináleží výlučne autorom v súlade s vnútroštátnymi politikami v oblasti kultúry. Hoci by sa táto smernica mala uplatňovať nediskriminačným spôsobom na všetky členské štáty, mala by rešpektovať tradície v tejto oblasti a nezaväzovať členské štáty, ktoré v súčasnosti nemajú také systémy rozdeľovania náhrady odmeny, aby ich zaviedli. Nemala by mať vplyv na súčasné alebo budúce opatrenia v členských štátoch, pokiaľ ide o odmeňovanie v súvislosti s verejným vypožičiavaním.

Nedotknuté by mali zostať aj vnútroštátne opatrenia týkajúce sa správy práv a práv na odmenu za predpokladu, že sú v súlade s právom Únie. Všetky členské štáty by mali mať možnosť, ale nie povinnosť, stanoviť, že ak autori previedli svoje práva alebo udelili licenciu vydavateľovi alebo inak prispievajú svojimi dielami do publikácie a ak sú zavedené systémy na náhradu škôd, ktoré im boli spôsobené v dôsledku výnimky alebo obmedzenia, a to aj prostredníctvom organizácií kolektívnej správy, ktoré spoločne zastupujú autorov a vydavateľov, vydavatelia majú právo na podiel z takejto náhrady. Členské štáty by mali mať naďalej možnosť určiť, ako majú vydavatelia preukázať opodstatnenosť ich žiadosti o náhradu odmeny alebo odmenu, a stanoviť podmienky rozdelenia tejto náhrady alebo odmeny medzi autormi a vydavateľmi v súlade s ich vnútroštátnymi systémami.

- (61) V uplynulých rokoch sa zvyšuje zložitosť fungovania trhu s online obsahom. Online služby zdieľania obsahu poskytujúce prístup k veľkému množstvu obsahu chráneného autorským právom, ktorý nahrali ich používatelia, sa stali hlavným zdrojom prístupu k online obsahu. Online služby sú prostriedkom na poskytnutie širšieho prístupu ku kultúrnym a kreatívnym dielam a ponúkajú kultúrnemu a kreatívnemu priemyslu výborné príležitosti na rozvoj nových obchodných modelov. No hoci umožňujú rôznorodosť a jednoduchý prístup k obsahu, prinášajú aj výzvy, ak je obsah chránený autorským právom nahratý bez predchádzajúceho súhlasu od nositeľov práv. Právna neistota panuje v súvislosti s tým, či poskytovatelia takýchto služieb vykonávajú úkony týkajúce sa autorského práva a musia získať od nositeľov práv súhlas na obsah nahratý ich používateľmi, ktorí nemajú príslušné práva na nahraný obsah, a to bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie výnimiek a obmedzení stanovených v práve Únie. Uvedená neistota má vplyv na možnosť nositeľov práv určiť, či a za akých podmienok sa používajú ich diela a iné predmety ochrany, ako aj na ich možnosti získať za takéto použitia náležitú odmenu. Preto je dôležité podporovať rozvoj trhu s licenciami medzi nositeľmi práv a poskytovateľmi online služieb